Festivalski stroj

Zdenko Vrdlovec

Obstaja fenomen, ki ga je francoski filmski kritik Andre Bazin nekoč krstil za *le mal festivalier*, torej za »festivalsko bolezen«, pri kateri pa ne gre za kakšno »okuženost« s filmi, marveč prej za zasičenost z njimi, posledica tega pa je nekakšna indiferentnost, to, da se vam zdi vsak novi film enako dober ali enako slab kot prejšnji. Toda Bazina se je prijela ta »bolezen« pred pol stoletja na festivalu v Cannesu, ki traja »samo« deset dni – le kako bi jo opisal, če bi dočakal 14-dnevni Ljubljanski mednarodni filmski festival, Liffe, in ga preživel!? Res pa je, da je *le mal festivalier* omejen le na kritiško občinstvo, medtem ko si lahko »navadno« občinstvo, ki se mu ni treba zmeniti za »prisile« tekmovalnega in drugih festivalskih programov, poljubno privošči svoj filmski »overdose«.

Obstaja pa še en fenomen, ki je neodvisen tako od dolžine kot od »narave« filmskih festivalov: naj gre za festival s prestižnim tekmovalnim programom, ki prikazuje »svetovne premiere«, ali za takšnega, kot je Liffe, ki prikazuje le slovenske premiere filmov z raznih koncev sveta oziroma festivalov, in naj gre za festival s 50 ali 100 filmi, spremljevalec in zapisovalec festivala vselej odnese isto izkušnjo: to je občutek, da je med vso to množico filmov pravzaprav videl samo tri ali štiri zares dobre filme. Tako bi lahko rekli, da razen »festivalske bolezni« poznamo tudi »festivalsko krutost«, ki bi bila v tem, da se prav in šele na velikih mednarodnih festivalih pokaže, kako redki so »zares dobri« filmi (čeprav ta superlativ seveda nikoli ni objektiven) in kako veliko je »bolj ali manj« dobrih.

Ta izkušnja velja seveda tudi za Liffe, ki ima to festivalsko posebnost, da je večina najzanimivejših filmov v programih Obzorja, Predpremiere in Proti toku, še najmanj pa se jih najde v tekmovalnih Perspektivah. S tem programom, ki torej ni najbolj privlačen, pa Liffe tudi ni ravno izviren, saj je takšnih festivalov, na katerih tekmujejo mlajši režiserji, v Evropi kar nekaj, poleg tega pa je v Perspektivah tudi kar nekaj filmov s teh festivalov. Če so Perspektive le zato, da se vanje uvrsti tudi kakšen slovenski film (letos celo naknadno), potem bi bilo za Liffe bolje, da je brez njih.

Prav tako bi lahko shajal tudi brez programa slovenskih filmov, še posebno, če je teden dni za Liffom festival slovenskega filma. Argument, da je ta program zaradi tujih gostov, je prej smešen kot resen, saj tuji gostje, še posebno, če so to režiserji, igralci in producenti, prihajajo v Ljubljano na promocijo svojih filmov, ne pa na oglede slovenskih. A vsi ti pomisleki nedvomno nimajo toliko teže kot samo dejstvo, da ljubljanska festivalska mašina dobro obratuje vsaj v tem smislu, da »požre« okoli 50.000 gledalcev, ki se lahko za vse leto nasitijo s filmi.

NAGRADE

Vodomec (za najboljši film uradne tekmovalne sekcije novih režiserjev Perspektive): **Skriti adut**, režija **Dagur Kari**.

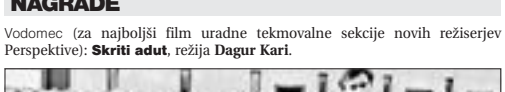

Posebna omemba: **Odgrobadogroba**, režija **Jan Cvitkovič**.
Zlati kolut (nagrada občinstva za najboljši film sekcije Obzorja): **Zveza Kebab**, režija **Anno Saul**.

Nagrada Amnesty International Slovenije (za najboljši film na temo človekovih pravic): **Šutka**, režija **Aleksandar Manić**.
Nagrada Zveze mednarodne filmske kritike FIPRESCI: **Kaj je Iva posnela 21. oktobra 2003**, režija **Tomislav Radić**.